

การประชุมเชิงวิชาการทางบริหารธุรกิจระดับชาติ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ครั้งที่ 4
2 - 3 กรกฎาคม 2558
ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

ประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาผลงานของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

อนุสนธิประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘
ได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาผลงานของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ไปแล้ว นั้น เนื่องด้วยมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ตั้งนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้ยกเลิกประกาศมหาวิทยาลัย
แม่โจ้ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
พิจารณาผลงานของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ดังนี้

๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.จงบดินทร์	แสงอาสาวิริยะ
๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญพรรณ	วิงวอน
๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม	วงศ์สารศรี
๔.	รองศาสตราจารย์ ดร.พรหทัย	ตันษ์จิตานนท์
๕.	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์	ศิริวงศ์
๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.พิธากรณ์	ธนิตเบญจสิทธิ์
๗.	รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์	สมยานะ
๘.	รองศาสตราจารย์จำเนียร	บุญมาก
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กชพร	ศิริโกคากิจ
๑๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กริช	สมกันธา
๑๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	สุระ
๑๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตตินุช	ชุลิกาวิทย์
๑๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศรา	สุกเพชร
๑๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ	สัมฤทธิ์สกุล
๑๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัตพงศ์	อวิโรธนานนท์
๑๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา	ศรีนถาวรณ

๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์...

๑๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชามพ	พันธุ์แพ
๑๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์	อินตะขันธ์
๑๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ	เดชเถลิง
๒๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรา	คภะสุวรรณ
๒๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดถนอม	ตันเจริญ
๒๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์	เมียนกำเนิด
๒๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี	ปานซาง
๒๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์	ท้วมรุ่งโรจน์
๒๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อายุส	หยุดเย็น
๒๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิรวัดณ์	ชมระกา
๒๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณ	พองเพชร
๒๘.	อาจารย์ ดร.กัญญ์พัสวีย์	กล่อมทองเจริญ
๒๙.	อาจารย์ ดร.กัญฐณา	ดิษฐ์แก้ว
๓๐.	อาจารย์ ดร.กุลชญา	แวนแก้ว
๓๑.	อาจารย์ ดร.เขมกร	ไชยประสิทธิ์
๓๒.	อาจารย์ ดร.จำเนียร	จวงตระกูล
๓๓.	อาจารย์ ดร.ชนันธมา	คิวโมกษธรรม
๓๔.	อาจารย์ ดร.ชัชชัย	สุจริต
๓๕.	อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์	ใบไม้
๓๖.	อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์	โฆษภัทรพิมพ์
๓๗.	อาจารย์ ดร.ฐิติกุล	ไชยวรรณ
๓๘.	อาจารย์ ดร.ณภัทร	ทิพย์ศรี
๓๙.	อาจารย์ ดร.ชนศักดิ์	ต้นตินาคม
๔๐.	อาจารย์ ดร.ธีรวัลักษณ์	สัจจะวาที
๔๑.	อาจารย์ ดร.นทีทิพย์	สรรพตานนท์
๔๒.	อาจารย์ ดร.นิตศักดิ์	เจริญรูป
๔๓.	อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ	สุจริต
๔๔.	อาจารย์ ดร.ประภัสสร	วรรณสถิตย์
๔๕.	อาจารย์ ดร.ปิติมา	ดิศกุลเนติวิทย์
๔๖.	อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ	สิริประเสริฐศิลป์
๔๗.	อาจารย์ ดร.เฟด็จ	ทุกษ์สุญ
๔๘.	อาจารย์ ดร.พรรณีภา	เกสัชพิพัฒน์กุล

๔๙. อาจารย์...

๔๙.	อาจารย์ ดร.ภัทริกา	มณีพันธ์
๕๐.	อาจารย์ ดร.มาณวิน	สงเคราะห์
๕๑.	อาจารย์ ดร.รัฐนันท์	พงศ์วิริทธิ์ธร
๕๒.	อาจารย์ ดร.วันนิวัต	ปิ่นสุวงศ์
๕๓.	อาจารย์ ดร.ศรุต	วรุณกุล
๕๔.	อาจารย์ ดร.อนุชา	กันทรดุษฎี
๕๕.	อาจารย์ ดร.อรุณี	ยศบุตร
๕๖.	อาจารย์ ดร.อัจฉราพร	แปลงมาลัย
๕๗.	อาจารย์ ดร.อุกฤษณ์	มารังค์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร ยศราช)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุใน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
The health tourism experiences of elderly in Amphor Cha-am, Changwat
Phetchaburi

พิทักษ์ ศิริวงศ์¹ อรณี นาคเงิน² และ อันธิกา ยมภักดี³

¹รศ.ดร.สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{2,3} นักศึกษาสาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และ ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พร้อมเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน ที่เป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 60 – 70 ปี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนมากมีความพึงพอใจกับประสบการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย แต่จะพบอุปสรรคของการท่องเที่ยวในผู้สูงอายุที่คล้ายกัน คือ การเดินทางที่มีอุปสรรคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ยังไม่สามารถรองรับต่อผู้สูงอายุได้โดยตรง ทำให้ต้องมีการแก้ไขและปรับปรุงปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงการท่องเที่ยวได้เท่าเทียมกับทุกวัย

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, ผู้สูงอายุ

Abstract

This is qualitative research, with phenomenism intended to study the experience of health tourism of the elderly. In Amphor Cha-am, Changwat Phetchaburi

The researcher study to the experience of health tourism of the elderly in Amphor Cha-am, Changwat Phetchaburi. And study of problems and difficulties to travel of the elderly in this area. To offered the development for health tourism of the elderly. This research data was collected by in-depth interviews from 10 key informants, aged between 60-70 years.

Research results the key informants, most are satisfied with the tourism experience in Thailand. But encountered obstacles of the elderly tourism similar is physical condition of the elderly and need to modify and improve such problems. So that the elderly can have equal access to tourism for all ages.

Keywords: Tourism, Health Tourism, Elder

บทนำ

เนื่องด้วยวิถีชีวิตของผู้คนในทุกวันนี้มีแต่การต้องใช้เวลาให้รวดเร็ว อาศัยความเร่งรีบและต้องแข่งขันจนผู้คนส่วนใหญ่ตกอยู่ในภาวะแห่งความเครียด การเดินทางท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมการพักผ่อนที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนในยุคปัจจุบัน ที่จะช่วยให้วิถีชีวิตที่เหน็ดเหนื่อยจากการพักผ่อน ได้สัมผัสกับความรื่นรมย์อีกครั้ง ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเติมพลังให้กับชีวิต และทำให้กระแสนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้คนในยุคปัจจุบันได้เปลี่ยนไป (นิศา ชัชกุล, 2550)

การท่องเที่ยวได้ถูกพัฒนารูปแบบขึ้นมามากมาย ทำให้เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวชมวิถีชนบท การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวอย่างมากในขณะนี้ นั่นคือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หรือ Health tourism (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ออนไลน์)

ในปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศไทยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคนวัยนี้เป็นกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตหาความสุขในวัยหลังเกษียณหลังจากที่ทำงานเหน็ดเหนื่อยมานานับครึ่งชีวิต แต่การจะเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งนั้นก็ต้องมีการเตรียมพร้อมในปัจจัยในหลายๆด้าน สาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากวัยที่สูงขึ้นการจะเดินทางไปในแต่ละที่ย่อมยากลำบาก และบางครั้งอาจมีข้อจำกัดกลุ่มคนวัยนี้ในการเดินทางท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสุขภาพร่างกายความสามารถในการดูแลตัวเอง ไปจนถึงความคล่องตัวในการเดินทาง ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจทำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มคนวัยนี้ได้ดีเป็นอย่างยิ่ง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึงประสพการณ์การท่องเที่ยวที่เข้าข่ายเชิงสุขภาพ รวมถึงอุปสรรคและปัญหาที่กลุ่มคนผู้สูงอายุอาจพบเจอในขณะที่ได้เดินทางท่องเที่ยว เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีประสิทธิภาพและรองรับความต้องการของกลุ่มคนผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงประสพการณ์การเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเห็นถึงความสำคัญในการต้อนรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่ผู้สูงอายุอาจพบเจอเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขให้เกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคต

บททวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษากลุ่มเป้าหมาย โดยมีแนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือการบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ เช่น การรับคำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างถูกวิธี การนวด อบ ประคบสมุนไพร การฝึกปฏิบัติสมาธิ ตลอดจนการตรวจร่างกาย การรักษาพยาบาล และอื่นๆ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมและรักษาสุขภาพ โดยทั่วไปการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) มีการจัดรายการท่องเที่ยวพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติ เพื่อเรียนรู้วิธีใช้พลังงานจากธรรมชาติมาบำบัดรักษาและสร้างเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้สดชื่นผ่อนคลาย เป็นการเพิ่มพูนพลังกำลังให้สมบูรณ์แข็งแรง ปรับสภาพจิตใจและร่างกายให้สมดุล และภายหลังการท่องเที่ยวก็สามารถนำกลับไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กองอนุรักษ์, 2544)

ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงเป็นที่ยั่งยืน (Sustainable) เพื่อให้เกิดการบริหารและจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างรอบคอบขาดแคลนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเนื่องยาวนานในการพิทักษ์รักษาเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้อย่างยั่งยืน และก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศชาติและประชาคมโลกในระยะยาว (ชนิดา ทวีศรี, 2551)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุนิษา เพ็ญทรัพย์ และ ปวันรัตน์ แสงสิริโรจน์ (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษา บ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ ด้านน้ำแร่มีความสะอาด โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านบ่อน้ำพุร้อน มีให้บริการเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว บ่ายแนะนำเกี่ยวกับ

วิธีการใช้น้ำพุร้อน การดูแลและซ่อมแซมบริเวณโดยรอบของบ่อน้ำพุร้อน และมีศาลาและห้องอาบน้ำไว้บริการ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

วิภากร มหาชัย (2554) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่เข้ามาใช้บริการสปา มีความแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในการตอบสนองของผู้ใช้บริการ โดยมีเหตุจูงใจมาจากสิ่งที่กระตุ้นต่างๆ เช่น ความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีคนรู้จักแนะนำให้รู้จัก หรือต้องการหาประสบการณ์เกี่ยวกับบริการสปา เป็นต้น ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความต้องการอยากจะมาใช้บริการสปา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าลักษณะด้านประชากรที่เลือกใช้บริการ และในขณะเดียวกันก็สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เลือกใช้บริการ และสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งส่วนตลาดของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสปาผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ และติดต่อกับสถานประกอบการผ่านทางอินเทอร์เน็ตและด้วยตนเอง โดยบริการที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ บริการประเภทนวด ได้แก่ การนวดแผนไทยโบราณ และการนวดด้วยน้ำมันหอมระเหย โดยเฉลี่ยแล้วใช้บริการในการมาใช้บริการ 2 ชั่วโมงต่อครั้ง

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามี 2 ประเภท คือ

1.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความทางวิชาการ

1.2 ข้อมูลประเภทกรณีศึกษา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในรูปแบบของนักวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ 2 วิธีการศึกษา ได้แก่

2.1.1 ค้นคว้าข้อมูลจาก เอกสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

2.1.2 สืบค้นข้อมูลออนไลน์จาก www.thailis.or.th เพื่อค้นหา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ต่างๆ

2.2 ข้อมูลประเภทกรณีศึกษา

ผู้วิจัยสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน ในการศึกษาถึงประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุใน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

2.2.1 คุณแม่เอ็ง อายุ 60 ปี เก็บข้อมูลที่ร้านอาหารครัวคุณน้อย หมู่บ้านดอนมะกอก อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

2.2.2 คุณพ่อน้อย อายุ 65 ปี เก็บข้อมูลที่ร้านอาหารครัวคุณน้อย หมู่บ้านดอนมะกอก อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

- 2.2.3 คุณวันเพ็ญ อายุ 60 ปี เก็บข้อมูลที่ศูนย์การค้าหัวหินมาร์เก็ตวิลเลจ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.2.4 คุณสุธิดา อายุ 60 ปี เก็บข้อมูลที่ศูนย์การค้าหัวหินมาร์เก็ตวิลเลจ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.2.5 คุณสมใจ อายุ 69 ปี เก็บข้อมูลที่ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- 2.2.6 คุณบุญทรง อายุ 66 ปี เก็บข้อมูลที่ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- 2.2.7 คุณดวงใจ อายุ 63 ปี เก็บข้อมูลที่ร้านอาหารคัมอิน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- 2.2.8 คุณยุพิน อายุ 64 ปี เก็บข้อมูลที่ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- 2.2.9 คุณราไพ อายุ 67 ปี เก็บข้อมูลที่ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- 2.2.10 คุณเพ็ญแข อายุ 65 ปี เก็บข้อมูลที่ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท

- 3.1 ตัวผู้วิจัย สัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตัวเอง
- 3.2 เครื่องมืออื่น ๆ ได้แก่ 1) เครื่องบันทึกเสียง ใช้สำหรับบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลหลักขณะสัมภาษณ์ 2) สมุดจดบันทึกใช้สำหรับจดบันทึกข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมภาคสนาม (ปฐมภูมิ) โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลเอกสาร (ทุติยภูมิ) เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลภาคสนามซึ่งคือเทปสัมภาษณ์มาถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำ (Verbatim) จากนั้นลงรหัสไม่ให้ปะปนกัน โดยใส่ตัวเลขและลำดับชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้รวดเร็วและสะดวกมากขึ้น จากนั้นผู้วิจัยจะต้องทำการศึกษาข้อมูลที่ได้และทำความเข้าใจเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลออกมารวมทั้งสำรวจภายในตัวเองของผู้วิจัย เพื่อดูว่าผู้วิจัยนั้นมีข้อสรุปเกี่ยวกับสถานที่ทำการศึกษาค้างนี้อย่างไร โดยผู้วิจัยควรมีทัศนคติที่เปิดกว้าง เมื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ได้มาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จากนั้นพิจารณาเลือกประเด็นหลักจากข้อมูลที่ได้มา นำมาแบ่งเป็นหัวข้อประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และ และอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักของผู้วิจัยทั้งสองคนมาวิเคราะห์แล้วเปรียบเทียบกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ

5. ผลการศึกษา

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมและเป็นการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับวัยผู้สูงอายุเป็นอย่างมากเพราะเป็นการท่องเที่ยวที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้มากที่สุด และจากการศึกษาซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี

1.1 รูปแบบการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังนี้

1.1.1 วิธีการเดินทางไปในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ พบว่ามีการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวไปกันเป็นครอบครัวหรือหมู่คณะ โดยการนั่งรถส่วนตัวนั้นทำให้มีความสะดวกต่อการแวะชมสถานที่ต่างๆ ได้ตามต้องการ หรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว ดังที่คุณดวงใจกล่าวไว้

“ฉันชอบไปเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว เพราะมีความสะดวกสบาย เหนื่อยก็สามารถพักสถานที่ระหว่างทางได้ตามใจฉัน”

1.1.2 ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ พบว่า มีทั้งแบบไปเช้าเย็นกลับจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่จำกัดหรือเมื่อต้องการประหยัดค่าใช้จ่าย และแบบค้างคืนมักจะเกิดขึ้นในช่วงเทศกาลหรือช่วงวันหยุดยาว

1.2 ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้สูงอายุพบว่า มีการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว ดังนี้

1.2.1 การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวที่ผู้สูงอายุนิยมไปท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะทำให้รู้สึกเพลิดเพลินและผ่อนคลาย อีกทั้งธรรมชาติสามารถปรับสภาพจิตใจให้สดชื่นแจ่มใส สถานที่ที่ผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรีไปเที่ยว เช่น น้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

1.2.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวและเยี่ยมชมสถานที่ ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์และความเป็นวัฒนธรรมของประเทศไทย เช่น วัดห้วยมงคล เป็นต้น

1.3 รูปแบบสถานที่พัก

1.3.1 การเลือกสถานที่พักที่สะดวกต่อการเดินทางโดยรถยนต์ที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย

1.3.2 การเลือกสถานที่พักที่ใกล้แหล่งร้านค้า เพื่อความสะดวกสบายและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ

1.3.3 การเลือกสถานที่พักที่ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ เช่น ที่พักมีเครื่องทำน้ำอุ่น ที่พักมีโทรทัศน์

1.3.4 การเลือกสถานที่พักที่มีชื่อเสียงหรือได้รับคำแนะนำจากคนใกล้ตัว

1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก

1.4.1 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ

โดยเฉพาะ จุดนั่งพัก เก้าอี้รถเข็นให้เข้าสำหรับผู้สูงอายุ

1.4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พัก เช่น การบริการยกกระเป๋าหรือ
สัมภาระของพนักงานภายในที่พัก ลิฟต์ โทรท์คัน

1.5 ความปลอดภัยจากประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุ
ได้รับความปลอดภัยจากการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว และได้รับความปลอดภัยจากสถานที่พัก
เป็นอย่างดี แต่ผู้สูงอายุยังไม่ได้รับความปลอดภัยจากสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เท่าที่ควร เช่น สถานที่
ท่องเที่ยวที่มีทางเดินลาดชันและมีความชันแต่ยังไม่ได้รับการปรับปรุง เป็นต้น

1.6 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและสถานที่ท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ จากประสบการณ์การท่องเที่ยว
ของผู้สูงอายุ พบว่าความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเดินทางเข้าสู่สถานที่
ท่องเที่ยว รวมถึง ยานพาหนะ การเดินทาง ค่าใช้จ่าย และระยะเวลานั้น โดยผู้สูงอายุยังไม่สามารถ
เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้เองเพียงลำพัง เนื่องด้วยสาเหตุมาจากอายุที่มากขึ้น จึงต้องมีบุคคลที่คอย
ดำเนินการในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลเหล่านี้แทน เช่น สมาชิกในครอบครัว ดังที่คุณสมใจกล่าวว่า

“ฉันต้องไปเกี่ยวกับลูกหลานและคนในครอบครัว อายุขนาดนี้ต้องให้พวกเขาช่วยกันดูแล ฉัน
ไปคนเดียวไม่ได้”

2. ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ อำเภอลำปาง จังหวัด
เพชรบุรี

2.1 ปัญหาทางด้านแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวส่วนมากในประเทศไทยจะไม่ได้คำนึงถึง
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ไม่มีสิ่งรองรับแก่การท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ ยกตัวอย่างเช่น ไม่มีทางลาด
สำหรับรถเข็น หรือ ไม่มีราวจับสำหรับผู้สูงอายุที่เมื่อแก่ตัวแล้วจะมีปัญหาทางด้านข้อเข่า หรือ การ
เดิน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นความจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจทางด้านแหล่งท่องเที่ยวควร
ตระหนักถึง

2.2 ปัญหาทางการเดินทาง การเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุโดยส่วนมากจะเดินทาง
โดยรถยนต์และมักพบปัญหาต่อผู้สูงอายุ คือ การนั่งรถยนต์เป็นเวลานานทำให้เกิดอาการเมื่อยล้า
หรือ เกิดอาการเมารถยนต์

2.3 ปัญหาทางด้านสถานที่พัก สถานที่พักและสถานที่จัดเลี้ยง ควรปรับปรุงสถานที่จอดรถ
และเส้นทางการเดินไปยังห้องพักให้เดินทางไม่ลำบากเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
ผู้สูงอายุ รวมทั้งแสงสว่างในเวลากลางคืนของสถานที่พัก

สรุปผล

จากการศึกษาและสัมภาษณ์ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ ในอำเภอลำปาง
จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจกับประสบการณ์การท่องเที่ยว
และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ผู้สูงอายุนิยมที่จะท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นส่วนมาก
เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้พวกเขาสามารถรักษาสุขภาพไปในตัวได้ โดยสถานที่ท่องเที่ยว
ส่วนมากที่ผู้สูงอายุเลือกที่จะไปท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำพุร้อน และ การขึ้นไปพักผ่อนบนยอดดอย แต่ทว่า
การท่องเที่ยวภายในประเทศไทยยังละเลยต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุ แหล่งท่องเที่ยวใน
ประเทศไทยโดยส่วนมาก ยังไม่มีการคำนึงถึงความต้องการ และการอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุ

ทำให้เกิดเป็นอุปสรรคในการท่องเที่ยวต่อผู้สูงอายุ ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวจึงควรปรับปรุงสถานที่บางส่วน โดยเน้นที่สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะห้องน้ำ ห้องพัก เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ หรือ กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และคำนึงถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุที่มักถูกละเลย เพราะนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมักมีศักยภาพและความพร้อมทางด้านร่างกายที่น้อยลง จึงต้องได้รับการปฏิบัติดูแลเป็นอย่างดี

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้ ผู้สูงอายุมีอิทธิพลต่อการเกิดการท่องเที่ยวภายในครอบครัวเป็นอย่างมากและในวัยผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีการใช้จ่ายสูง เพราะมีความพร้อมทางการเงินที่มาจากการทำงานของตัวเองหรือมาจากลูกหลาน เป็นกลุ่มที่มีการใช้จ่ายมาก ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรที่จะให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก รวมถึงการบริการ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวหรือสถานที่ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น มีเก้าอี้รถเข็นสำหรับผู้สูงอายุ มีลิฟต์หรือกระเช้าลอยฟ้าแทนการขึ้นบันได มีจุดพักผ่อนรองรับตามสถานที่ท่องเที่ยว

1.2 จากการวิจัยพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เหมาะสมกับบุคคลกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสร้างรายได้หมุนเวียนให้แก่ท้องถิ่น

1.3 จากปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ เนื่องจากผู้สูงอายุจะต้องได้รับการดูแลจากบุคคลในครอบครัวอย่างใกล้ชิด จึงทำให้สมาชิกในครอบครัวมองว่าการท่องเที่ยวนั้นจะเป็นอุปสรรคต่อผู้สูงอายุ จึงทำให้ทราบว่าควรมีการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนี้ เพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กับ แนวโน้มพฤติกรรมท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ เพื่อหาข้อเปรียบเทียบและเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีคุณภาพเทียบเท่ากับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาข้อมูลลักษณะประชากรเพิ่มเติม เช่น ลักษณะการดำเนินชีวิต หรือ พฤติกรรมอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2.3 ควรเปลี่ยนแปลงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เช่น เปลี่ยนเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติ เพื่อให้ทราบความต้องการที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของแต่ละชนชาติ ทำให้สามารถพัฒนาการบริการให้เหนือคู่แข่ง ที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559*.

ราชกิจจานุเบกษา.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ออนไลน์). *ประเภทการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2558, จาก <https://sites.google.com/site/archcommunitydevelopment/tourism>.

ชนิดา ทวีศรี. (2551). *การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism)*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2558, จาก <https://www.l3nr.org/posts/166878>.

นิตา ชัชกุล. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภาพร มหาชัย (2544). *พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพ ศ.ป.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนิษา เพ็ญทรัพย์ และ นางปวันรัตน์ แสงสิริโรจน์. (2555). *พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษาบ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.